

LESNI DELAVEC

Glasilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, polletno 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi računajo po 2, pri trikratni objavi po 1:80 in pri večkratni objavi po 1:40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Štev. 21.

Ljubljana, dne 1. novembra 1925.

Leto IV.

Za obnovitev kolektivne pogodbe.

Dne 17. oktobra t. l. se je vršila v hiši občinskega urada v Starem trgu razprava, katere so se udeležili gg. Lešnak kot zastopnik lesnoindustrijskih podjetij, tvrdke Fr. Žagar, Kovač ml. kot zastopnik lesnoindustrijskega podjetja svojega očeta in Šauta kot upravitelj graščinskega posestva in lesnoindustrijskega podjetja H. Šönbürg-Waldenburg. Za Inspekcijo dela je bil navzoč asistent g. Magister, za Delavsko zbornico s. Tokan, za Osrednje društvo lesnih delavcev s. Bradeško in končno za delavstvo podjetij omenjenih tvrdk kakih deset zaupnikov.

Povod za razpravo je dala redukcija delavskih plač za 10%, ki so jo izvedle tvrdke, in pa okolnost, da so te tvrdke kratkomalo pogazile kolektivno pogodbo, ki je bila svoječasno sklenjena. Razprava je trajala sicer nad dve uri, do kakega pozitivnega rezultata se pa ni prišlo. Da je končala razprava brez uspeha navzlic prizadevanju zastopnikov delavstva, da se nastali spor reši v obojestransko zadovoljnost, so krivi izključno le zastopniki podjetij. Gospodje zastopniki podjetij so pred razpravo imeli sestanek v gostilni g. Kovača, ki ima poleg lesnoindustrijskega podjetja tudi mesarijo in, kakor videti, tudi gostilno.

Kaj so sklepali na svojem sestanku, se je dalo posneti iz večkratnih izjav, da na reparacijo reduciranih plač ne pristanejo in da odklanjajo tudi vsako ponovitev kolektivne pogodbe. Kot svojega glavnega govornika so gospodje določili g. Šauta, tistega Šauta, ki se ima baš delavstvu zahvaliti, da je danes sploh še v Jugoslaviji. Ko je ob času sekvestra nad vsem graščinskim premoženjem pretela g. Šauti nevarnost, da bo moral zapustiti polne lonce, se je znal delavstvu, ki mu je takrat bilo dobro, na vse načine dobrikati, isti Šauta je danes kot inteligent na željo mesarja in gostilničarja Kovača zavzel zoper delavce stališče — rablja. Lastnik lesnoindustrijskega podjetja, mesar in gostilničar Kovač sam na razpravo ni prišel, temveč je poslal svojega sina, ker se je očitno ženo pogledati v oči tistim delavcem, ki so mu garali noč in dan, ki jim je pa zakoniti 50% priboljšek za storjene nadure dosledno ostal dolžan.

Kaj bi še nadalje razmotrivali o poteku razprave, zadostuje ugotovitev, da je gosp. Šauta ponovno poudarjal, da so se gospodje lastniki lesnoindustrijskih podjetij zedinili, da delavcem odvzetih 10% ne vrnejo in da tudi kolektivne pogodbe ne ponove! Slišite, lesni delavci! Gospodje odkrito priznavajo, da so se zedinili; s tem so vam povedali, kaj je storiti vam in kaj je naravnjeseja kakor to, da se zedinite tudi vi!

Da se delavci z nazeri zastopnikov podjetij niso mogli sprijazniti in da njihovo osorno zavrnitev niso mogli mirno vtakniti v žep, je pač naravno. Posledica podjetniškega briskiranja je bila, da se je še isti dan zvečer vršil shod lesnih delavcev, na katerem so po zaslišanju poročila sklenili, da ima Osrednje društvo obvestiti delodajalce, da vztraja delavstvo na obnovitvi kolektivne pogodbe, ki naj se sklene tekom osmih dni, ker bi drugače po preteku tega časa bilo v obrambo svojih pravic primorano, odložiti delo toliko časa, dokler se njegovi opravičeni želji ne ustreže.

To se je tudi zgodilo. Da pa ne pride do nepotrebnih komplikacij, je Delavska zbornica ob enem zaprosila Inspekcijo dela, naj še enkrat odredi razpravo. Tudi to se je zgodilo.

Druga razprava je bila sklicana na dan 24. oktobra t. l. in se je to pot vršila pri Inspekciji dela v Ljubljani. Tudi te se je udeležil za Delavsko zbornico s. Tokan, za Osrednje društvo s. Bradeško in petero delavskih zaupnikov. Za prizadete lesnoindustrijske tvrdke pa se je s precejšnjo zamudo zglašil g. Šauta sam. Razpravo je od Inspekcije dela vodil g. dr. Dobida, kateremu moremo priznati dobro voljo, ker si je pošteno prizadeval, da bi rešil konflikt tako, da bi bilo mirno delo tudi v naprej omogočeno. Tudi zastopnik Delavske zbornice, kakor zastopnik Osrednjega društva sta kazala popustljivost, samo da bi se stvar poravnala mirnim potom, a navzlic temu ni prišlo do obnovitve kolektivne pogodbe.

Vse zaman. G. Šauta je odgovarjal s trdim ne! Ves trud Delavske zbornice in Inspekcije dela je bil torej zastonj. Ob trmi delodajalcev srednjeveških nazorov se je sporazum razbil.

Značilno je, da je g. Šauta ob pričetku razprave hotel imeti, da se delavstvo podjetja na Milanovem vrhu iz kalkulacije izloči, in je argumentiral to svojo zahtevo s tem, da se Milanov vrh nahaja na teritoriju karlovške velike županije. Čemu to, ko itak ni imel namena sporazumeti se?

Dostaviti moramo še, da se je g. Šauta obakrat izkazal kot pravega mojstra demagogije.

Gospodje dobro vedo, da delavstvu ni na teh 10% toliko ležeče kakor na tem, da si z jasno fiksirano kolektivno pogodbo uredi svoje delovne pogoje in pa da bi se mu svojevoljno ne smelo zniževati plače, kadarkoli bi se gospodom delodajalcem zahotelo. Če bi imeli gospodje čisto vest in pošten namen, ne bi se jim bilo treba bati nobene kolektivne pogodbe; ker pa je njih namen nepošten in zahrbtn, zato jim je kolektivna pogodba na poti. Že dejstvo, da so v zadnjem času jemali delavce v delo, katerim so odmerili znatno nižje plače od navadnih, kaže dovolj jasno, kam pes taco moli. Skratka, gospodje hočejo, da jim na milost in nemilost izročeno delavstvo bo žrtvovalo vse svoje delovne sile na pol zastonj.

Sedaj ima besedo delavstvo.

Kako hočejo mizarski mojstri v mariborskem okraju gospodarsko krizo rešiti.

Iz Maribora smo prejeli sledeči dopis:

V nedeljo dne 25. oktobra t. l. se je v Mariboru vršil občni zbor zadruge mizarskih mojstrov za mariborsko okrožje, na katerem je bilo od 160 — samo 18 navzočih mojstrov in od teh večina takih, ki ne zaposlujejo nobenega pomočnika, temveč delajo z vajenci.

Ti gospodje, ki so na njihovem zborovanju veliko tarnali in kritizirali o gospodarski krizi, ki vlada posebno v lesni industriji, so iskali vzroke, kdo je temu kriv, in glej kako premeteni so ti gospodje „velemojstri“, kar hitro so našli krivca, ki je vzrok vsemu temu zlu. Pomočniki imajo prevelike mezde, ter so sklenili, da se mora ista za 20 odst. znižati in — kriza je rešena. Eden od teh navzočih gospodov je imel vseeno nekaj pomiselkov ali menda nekaj socialnega smisla ter opozarjal svoje tovariše, da bode treba sporazuma s pomočniki, ali ti si so mu odgovorili, da tudi pomočniki niso njih vprašali, če smejo zahtevati povišanje plač, in iz teh razlogov

imajo mojstri pravico, brez da bi se s pomočniki sporazumeli, znižati mezde.

Na ta način mislijo ali hočejo ti gospodje, ki so bili navzoči, rešiti krize. Po večini ti ne zaposlujejo nobenega pomočnika, temveč le ustvarjajo iste, t. j. da izkoriščajo samo vajence, in ko poteče njih učna doba, pa hajdi na cesto, ker vsa njihova „kunšt“ je sploh nikomur nič plačati kdor je pri njih zaposlen.

Mojstrov, kateri zaposlujejo več pomočnikov, ni bilo navzočih in ne vemo, če ti „velemojstri“ ne delajo take famozne sklepe po njihovi nalogi in če si taktiko teh „velemojstrov“ za rešitev gospodarske krize ne bodo osvojili oni, ki zaposlujejo pomočnike.

Gospodje si naj pogledajo plače pomočnikov in obenem današnje draginjske razmere in potem si naj vzamejo v roke njih „kunštne“ glavice, da enkrat resno preštudirajo, če je umestno v današnjih časih že itak prenizke mezde še zniževati, tedaj jih bo, če imajo še kak socialen sočut do pomočnikov in njihovih družin, ki so tudi ljudje, kakor mojstri, in ki imajo svoje družine za prehraniti, ki so že itak zadosti iztrdane in razcapane, tedaj se morajo sami pred svojimi nakanami sramovati. Ali se gospodje zavedajo tega, če se znižajo daleč pod eksistenčnim minimum stoječe plače pomočnikov, da zadenejo s tem činom najboljše nedolžne otročiče pomočnikov, ki bodo po volji mojstrov, ker jim je dobičkaželjnost vse na svetu, morali še bolje stradati.

Priznamo, da je huda gospodarska kriza v lesni industriji, ali zaradi tega ne smejo gospodje pomočnikom boj za znižanje plač naprtiti. Če hočete najti krivce te krize, tedaj jo iščite tam, kjer je njen izvir, to je pri pogrešeni politiki meščanskih strank, katere tudi gospodje sami podpirajo, in zaradi teh grehov morajo tudi pomočniki hudo trpeti. Tja se obrnite in pustite gladne mezde pomočnikov v miru, ker znižanje istih vas gospode ne bode spravilo iz zagate, in ni izključeno, da bo kriza tudi marsikaterega majhnega mojstra podrla ter ga vrgla nazaj v proletarske vrste.

Mizarskim pomočnikom pa bodi povedano, kar se je že povedalo, vzdržite se in pojdite v vašo strokovno organizacijo in vodite solidarno borbo za svoje pravice, zavedajte se, da dokler boste vso to gonjo, ki je proti vam izmoganim proletarcem naperjena, mirno gledali, bodo za vas in vaših družin kožo barantali — ljudje, ki vas hočejo popolnoma zaslužiti — ali ima potem za delavca življenje, v katerem ne najde ničesar drugega kakor vsak dan večje trpljenje in bridkosti, sploh kak pomen?

Če boste vse to, kar se je že med vami dogajalo in se še dogaja, presojali in razmišljevali, tedaj morate iskati sredstva, da se te krivice odpravijo in to edino sredstvo je le močna strokovna organizacija, s katero si boste v stanu vaše pravice priboriti in braniti. Ne obupati, ker to pomeni propad, temveč v organizacijo, v borbo, druge poti ni, po kateri bi bilo mogoče priboriti si boljše življenske razmere. Tisti pa, ki druga pota iščejo, tisti bodo zabredli še v hujšo bedo.

Torej, mizarski pomočniki, vsi v organizacijo in na delo za organizacijo in če boste to izpolnili, se ne bodo izlepali našli predrzneži, ki vam bodo hoteli brez vašega sporazuma zniževati mezde in podaljšati delovni čas, ker boste postali faktor, s katerim bodo vsi tisti računali, ki vas hočejo prezirati.

Če pa boste vse to prezrli in se naprej zibali v spanje pravičnega, pa bode vas in vaše družine pretepal bič, ki si ga vsled lastne brezbrčnosti pletete.

Tedaj v organizacijo, v borbo, ker brez borbe ni uspeha. Zapomnite si to!

Kongres delavskih zbornic.

Opravičene zahteve delavstva.

Dne 9. in 10. oktobra se je vršil II. kongres Delavskih zbornic v Belgradu, ki je po stvarnem dvodnevem zborovanju sprejel naslednjo

resolucijo o splošnem gospodarskem položaju in položaju delavskega razreda.

Razmotrivajoč splošni gospodarski položaj delavskega razreda ugotavlja drugi kongres Delavskih zbornic:

1. V teku preteklega leta so bile zadovoljene za ceno velikih finančnih žrtev zahteve podjetnikov.

Splošna carinska tarifa in mednarodne pogodbe, ki so sklenjene na njeni podlagi, so zvišale uvozno carino tako, da so ustvarile

nekaterim vrstam industrije monopolni položaj. Tarife za prevoz blaga na železnicah so znatno znižane. Z druge strani pa je nastopila tendenca, da pada obrestna mera za finančni kapital in da pada naglo cena poljskih pridelkov. Na blagovnem trgu je nastopila radi nesorazmerja cen industrijskega in poljskega blaga trenutna zmešnjava v prometu, ki se bo morala končno prilagoditi razmerju cen, ki jih je storila nova industrijska tarifa na korist industrialcev, a na škodo poljedelstva in širokih mas konzumentov. Radi tega so danes tem manj upravičene zahteve podjetnikov, ki gredo za podaljšanjem delovnega časa, znižavanjem delavskih in nameščenskih plač, neizvedbo delavskega zavarovanja, ustavitvijo izvajanja zakona o zaščiti delavcev ter zakona o zavarovanju delavcev.

Na žalost oblasti te zahteve podjetnikov podpirajo in pri tem celo gazijo zakone.

2. Z odredbami finančnega zakona o proračunskih dvanajstinah so izločeni iz splošnega zavarovanja vsi rudarski delavci, odloženo je na nedoločen čas zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti, katero bi moralo stopiti v veljavo 1. julija t. l.

Socialno zavarovanje je obremenjeno z zdravljenjem delavcev, obolelih na nalezljivih boleznih, med tem ko imajo vsi ostali državljani to brezplačno, s čemer se povečava pasivnost socialnega zavarovanja bolniške panoge, ki ni več v stanu vršiti v polni meri svojih nalog. Kongres delavskih zbornic odločno protestira proti načinu, kako se upropašča delavsko zavarovanje, in zahteva, da se vse izjemne odredbe, ki so se naglo uveljavile potom finančnih zakonov, takoj ukinejo in zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti čim prej izvede.

3. Zakon o zavarovanju delavcev določa tudi zavarovanje za slučaj brezposelnosti. V tem oziru se ni še nič ukrenilo, da se pripravi izvajanje tega zavarovanja, celo v to svrhu zbrani denar, ki ga je že nad 16 milijonov dinarjev, se ni izročil svojemu namenu.

Kongres zahteva, da se takoj izda prepotrebni pravilnik za organiziranje pomoči brezposelnim.

4. Uprava delavskega zavarovanja je začela uporabljati zbrane fonde nezgodnega zavarovanja na edino pravilni način, namreč take, da zgradi v vseh večjih krajih države sanatorije in zdravilišča, da zgradi v vseh večjih mestih lastne ambulatorije in lekarne.

Ta način udeleženstva, ki je v navadi v vseh kulturnih državah, je pri nas prepovedalo ministrstvo za socialno politiko na zahtevo podjetnikov, ki bi hoteli, da bi se ta denar ne uporabljal za potrebe delavcev, temveč da bi se preko bank njim izposojeval, da bi ga oni uporabljali.

Kongres delavskih zbornic ostro obsoja ta napad na avtonomijo delavskega zavarovanja, katero naj samo svobodno odloča o uporabi svojega kapitala, ta napad na razvoj javne higiene, katera se s tem podreja interesom kapitalizma, napad, ki je prizadel napredek naših socialnih institucij.

Kongres je prisiljen izraziti mišljenje, da pomeni podrejanje socialnega zavarovanja interesom kapitalizma ogromno kulturno sramoto za našo državo.

5. Ker se niso izdali potrebni pravilniki in se ni prepovedalo nočno delo v pekarnah, ker se ni uredilo vprašanje delavskih legitimacij in volitev delavskih zaupnikov, so vsi predpisi zakona o zaščiti delavcev v tem oziru samo mrtve črke na papirju.

Z zakonom zabranjeno nočno delo se nadaljuje, nastavljeni v trgovinah in rokodelskih obratih nimajo urejenega delovnega časa in nedeljskega počitka, delavci nimajo zakonito predpisanih legitimacij, ne upoštevajo se njihovi zaupniki.

Kongres zahteva, da se vsi pravilniki takoj izdajo in zakon o zaščiti delavcev prične izvajati.

6. Današnjemu neurejenemu delovnemu trgu tako potrebne Borze dela so pomanjkljivo organizirane in njih krediti se uporabljajo v druge svrhe.

Kongres zahteva, da se v smislu zakona o zaščiti delavcev takoj začne organizirati borze dela po vseh večjih mestih države.

7. Zakon o zaščiti delavcev ni reguliral vseh delovnih odnosov. Radi tega so ostali v veljavi še pokrajinski zakoni: zakon o delavnicah v Srbiji, obrtni zakon in obrtni red v ostalih pokrajinah, zakon o trgovskih nastavljenicah, zakon o pokojninskem zavarovanju privatnih nameščencev itd.

Kongres zahteva unifikacijo delavske zakonodaje v en splošen državni zakon.

8. Vkljub mnogobrojnim obljubam, ki jih je dala vlada javno pred mednarodnim forumom, da bo ratificirala odločbe konferenc

mednarodnega urada dela v Ženevi, tega do danes ni storila — ni ratificirala niti ene teh določb.

Kongres zahteva, da se te določbe takoj ratificirajo ter da se zveze ministrstva za socialno politiko z mednarodnim uradom dela čimbolj razvijejo in učvrstijo.

9. Kongres smatra davek na delavske mezde, uveden s finančnim zakonom o proračunskih dvanajstlinah, za popolnoma neupravičen, predvsem danes, v času slabe zaposlenosti, znižavanja delavskih zaslužkov ter podražanja mnogih proizvodov vsled državne carinske in finančne politike.

Zato zahteva kongres, da se ta izjemni davek na delavce ukine ter uredi vprašanje davčne obremenitve delavstva z ureditvijo neposrednih davkov tako, da se upošteva eksistenčni minimum vsakega davčnega zavezanca.

10. Kongres protestira, da sodelujejo državni obrati pri poizkusih podjetnikov, da se poslabšuje položaj delavstva.

Državna rudarska podjetja so vsem svojim delavcem znižala plače z diktatom. Vsa državna podjetja, predvsem vojna, pošiljajo svoje delavce in nameščence na zdravljenje in prejemanje podpor v ustanove delavskega zavarovanja, prispevkov zanje pa ne plačajo; a ne samo to: zadržala so še one prispevke, ki jih odtrgavajo od delavskih mezd.

Kongres zahteva, da država in javne korporacije prednjačijo v dobrem postopanju napram delavcem, a ne da so brutalnejša kakor privatni delodajalci, kakor je to danes.

11. Uvidevajoč, da ima postopanje vlade napram zahtevam delodajalcev svoje vzroke v tem, da so delodajalci dobro organizirani in izvajajo trajni politični in gospodarski pritisk na vlado, med tem ko je delavstvo neorganizirano in razcepljeno, pozdravlja kongres pokret delavskih strokovnih organizacij za grupiranje in ujedinjenje ter priporoča vsemu delavstvu, da se združi v enoten strokovni pokret.

*

K tem ugotovitvam bi bila vsaka druga pripomba odveč kot ta, da naj vplivni in merodajni faktorji upoštevajo v resoluciji omenjene zahteve, delavci pa potom svojih strokovnih organizacij ne odnehajo, dokler se vse to ne uredi.

FR. BORŠTNER.

Ob sklonu meseca oktobra t. l., torej ravno ob času, ko pada listje raz dreves, smo pokopali starega Borštnerja. Ne pada torej listje samo iz dreves, temveč tudi med ljubljanskimi mizarji, osobito med starejšimi pada list z listom. Kakor do malega vsi mizarji zapuščajo to dolino solz in trpljenja vsled jetike, tako je tudi našega Borštnerja morila jetika toliko časa, da ga je sklatila.

Sodrug Borštner je bil stalen član naše strokovne organizacije in je bil eden izmed tistih, ki je znal vsako stvar jemati pod ostro lupo kritike, ki pa je bila vedno dobrohotna. Sedaj je po dolgem trpljenju tudi on odšel. Čast njegovemu spominu!

Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Zakon o proračunskih dvanajstlinah za mesece april — julij 1925 nam je prinesel izza dne 1. aprila nov davek, ki obremenjuje zaslužek telesnih delavcev. Določila tega zakona so vsebovala glede davka na zaslužek telesnih delavcev marsikatero trdoto, katere so se na prizadevanje gospodarskih krogov z zakonom o proračunskih dvanajstlinah za mesece avgust—november 1925 vsaj nekoliko omilile, kakor smo že svoječasno poročali.

Za odmerjanje in pobiranje tega davka je generalna direkcija neposrednih davkov izdala izčrpano navodilo, katero je delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavila v Uradnem listu št. 95 z dne 12. oktobra 1925. Bistvena določila teh navodil, kolikor zadevajo telesne delavce v službenem odnosu, podajamo v nastopnem izvlečku:

1. Davčna dolžnost.

Telesni delavec, ki je dolžan plačati davek na zaslužek telesnih delavcev, je vsakdo ne glede na značaj posla, katerega vrši, ako opravlja pretežno fizična dela in ako ne prejema zaslužka od države

nego od privatnih oseb ali naprav. Navodilo še vzgledoma navaja, koga je pri tej definiciji smatrati za telesnega delavca. Po navodilu je dolžna plačati davek vsa hišna služinčad (posli), vse vrste kmetijskih dninarjev, delavci vseh rokodelskih obrtov v državi, delavci vseh vrst trgovskih obratov in podjetij (trgovski pomočniki, vajenci, učenke), delavci v vseh privatnih obratovalnicah in napravah, torniški delavci, delavci v gradbenih podjetjih in delavnicah in delavci transportnih podjetij.

2. Davčne oprostitve.

Davka so oproščeni telesni delavci v službi privatnih oseb in naprav: a) katerih zaslužek znaša manj nego 5000 Din na leto, dalje b) oni, ki so stari izpod 18 let ali nad 65 let. Davka so še oproščeni sezonski kmetijski delavci (dninarji) ne glede na višino zaslužka.

3. Davčna izmera.

Od 100 Din zaslužka znaša: a) državni davek in drugi državni pribitki 2 Din, b) invalidski davek 0.50 Din, c) izreden državni pribitek 0.60 Din, d) vojaško komorsko doklado 0.20 Din. Skupaj torej od 100 Din zaslužka 3.30 Din.

4. Davčna podlaga.

Davek se odmerja od letnega zaslužka. Za zaslužek se smatra vse, kar prejme delavec kot plačilo bodisi v gotovini, bodisi v naravi za svoje redno delo, ne glede na to, ali se izplačuje zaslužek za gotovo število ur dnevnega ali nočnega dela.

Plačilo za delo, ki se opravlja preko dogovorjenega števila ur dnevnega ali nočnega dela, ne spada v osnovo za odmero. Zaslužek za čezurno delo je torej davka prost.

Plačilo v naravi, bodisi da se daje kot stanovanje, hrana, kurjava, razsvetljava, obleka itd., bodisi kot kaj drugega, če je izrečno dogovorjeno, ocenijo davčna oblastva po krajevnih razmerah. Delavci v industrijskih, gradbenih in njim sličnih podjetjih plačujejo davek samo od dogovorjenega zaslužka v denarju in od denarne vrednosti, eventualno pogojene hrane, ne pa tudi od drugih naravnih dajatev, čeprav so tudi te pogojene.

Vrednost dogovorjene hrane se mora gibati pri vseh telesnih delavcih med 240 in 480 Din mesečno, vrednost stanovanja (z morebitno kurjavo in razsvetljavo) pa med 60 in 120 Din mesečno.

5. Delodajalčeve dolžnosti.

Po zakonu jamčijo delodajalci za plačevanje davka svojih telesnih delavcev.

Iz tega določila izvaja navodilo za delodajalca obsežne dolžnosti. Glede teh dolžnosti deli navodilo delodajalce v dve skupini:

a) industrijska, tvorniška, gradbena in podjetniška podjetja, hotele, restavracije, veletrgovce (trgovine na „debelo“ ali na „debelo in na drobno“);

b) ostala trgovska, obrtniška in druga podjetja, ki niso navedena pod a.

Delodajalci pod a so dolžni pobirati davek neposredno ob izplačilu po seznamu, ki mora imeti sledeče razporedelke:

1. zaporedna številka;
2. ime in priimek;
3. stalno bivališče;
4. dnevni zaslužek;
5. za kateri čas je zaslužek izplačan;
6. skupna vsota izplačanega zaslužka;
7. odtegnjeno:
 - a) 3.3% davka in državnih pribitkov;
 - b) ...% samoupravne doklade na 0.50 Din neposrednega davka od 100 Din zaslužka;
8. opomba.

Tak seznamek v dveh izvodih, zaključen po delodajalcih z jamstvom za njegovo točnost, oddajo delodajalci z odpošiljajočim zneskom davka pristojnemu davčnemu uradu takoj po preteku vsakega meseca. Davčni uradi pridržijo en izvod seznamka zaradi vknjižbe, na drugem izvodu pa potrdijo sprejem ter ga izroče delodajalcu kot dokaz, da se je davek vplačal.

Delodajalec potrdi plačilo davka delavcu samemu še le ob izstopu iz službe in sicer na ta način, da mu vpiše v delavsko knjižico, za kateri čas in pod katero številko seznama je bil davek odtegnjen. Ta potrdila pa se lahko izdajajo tudi v posebnih davčnih knjižicah ali pa v obliki potrdila, ki je takse prosto, dokler se porablja samo za dokaz o plačanem davku. (Konec prih.)

Za dne 22. novembra 1925 sklicuje ljubljanska podružnica

shod mizarjev, strojnih in drugih lesnih delavcev pri „Levu“ ob deveti uri zjutraj z dnevnim redom: mesečno poročilo in raznoterosti.

Ker prihajajo za delavce vedno kritičnejši časi, je dolžnost vseh zavednih lesnih delavcev, da se shoda zanesljivo in točno udeležijo.

ODBOR.

Beležke.

V ministratvu za šume in rudnike se je vršila dne 26. oktobra 1925 interna uradna konferenca o krizi v lesni industriji. Zastopniki lesne industrije to pot niso bili navzoči, pač pa se bo s sodelovanjem lesnih industrijcev vršila v kratkem anketa. Zakaj vedno le uradniki in lesni industrijci, zakaj se k takim anketam ne vabi tudi delavskih zbornic in delavskih strokovnih organizacij?

Radovedni smo, če bodo gospodje iz ministratva za šume in rudnike tudi objavili, kaj so skuhali dne 26. oktobra.

Občni zbor Zveze industrijcev. Pretekli teden je imela Zveza industrijcev v Ljubljani svoj občni zbor. Poročilo o občnem zboru, objavljeno v vseh časopisih, je seveda važno tudi za delavske organizacije. Najvažnejše pa je poročilo v onem delu, ki govori o prizadevanju Zveze industrijcev za izpremembo socialno-političnih zakonov. Da je poudaril tudi občni zbor na prvem mestu zahtevo po odpravi osemurnega delavnika, se razume samo obsebi. Stvar delavskih organizacij pa bo, da bo tudi naša država zadostila mednarodnim obveznostim. Preko tega tudi slovenski industrijci ne bodo šli na dnevni red.

Precej so razpravljali na občnem zboru tudi o socialnem zavarovanju. Zahteva po decentralizaciji sedanjega ustroja je rezultat te razprave. Pridržujemo si, da bomo konkretno o tej zadevi tudi mi izpregovorili o pravem času in na pravem mestu svoje stališče. K zahtevi Zveze industrijcev pa moramo že danes pripomniti, da ta zahteva ni v nobenem skladu z dosedanjim zvezinim stremljenjem. Vsaj so tako pokrajinsko decentralizacijo socialnega zavarovanja onemogočili baš slovenski industrijci. Baš slovenski industrijci, ki so naselili Trboveljski premogokopni družbi in zanj priporočili samostojnost bratovskih skladnic. Dalje pa še danes pridigajo o potrebi, da se izločijo zasebni nameščenci iz splošnega zavarovanja. Tako kosanje zavarovanja kar vprek pa ne bo prineslo zboljšanja deficitnega stanja. Žal tudi, da na občnem zboru ni bilo govora, kdo je kriv te grozne brezposelnosti in gospodarske krize.

Odlikovanje domačega podjetja. Tvrdka Remec in Co., tovarna upognjenega pohištva in lesna industrija na Duplici pri Kamniku, je razstavila na drugi mednarodni razstavi za stanovanja, higijeno, glasbo in šport ter splošne iznajdbe, ki se je vršila letos septembra meseca pod pokroviteljstvom belgijskega kralja in kraljice v Bruxelles, svoje izdelke oklenjenega lesa s pristnimi furnirji, ki jih je kot prva uvedla v fabrikaciji pohištva v naši državi, in upognjeno pohištvo. Jury razstave je priznala tvrdki odliko Grand prix z zlato medaljo za njene izdelke, kar je vsekakor čast domačemu podjetju. To vest so prinesli vsi slovenski dnevni časopisi. Mi tvrdki Remec in Co. njenega odlikovanja gotovo ne zavidamo, čudno pa je, da časopisi kakor tudi vsi drugi faktorji ob takih prilikah doledno pozabljajo, da se ima vsaka tvrdka za svoja odlikovanja v prvi vrsti zahvaliti spretnosti delavcev. Brez delavcev tudi deset Remcev ne bi doseglo odlikovanja.

Pri tvrdki Remec in Comp. je tudi še nekaj drugega vredno odlikovanja — nikjer se menda tako brezobzirno ne krši določbe zakona o zaščiti delavcev o osemurnem delovnem času kakor prav pri Remcu v Duplici pri Kamniku. Tam delajo tudi šolo obvezni otroci in ženske po noči in nihče ne plačuje tako lačnih plač kakor tvrdka Remec in Co. Zato pravimo, da bi kazalo to tvrdko „odlikovati“ tudi za to njeno plat „blagodejnega“ udejstvovanja. V čem naj bi se tako odlikovanje izražalo, naj bi določila Oblastna inšpekcija dela v Ljubljani.

Preselitev Inšpekcije dela. Inšpekcija dela se je preselila z Gosposvetske ceste na Dunajsko cesto 40, kjer je tudi Borza dela. Njeni novi uradni prostori se nahajajo v slayni baraki, ki je produkt „umne“ vladne stanovanjske politike. Kaj za Inšpekcijo dela res ni nikjer dobiti boljših in udobnejših prostorov? Kaj se hoče na ta način ubiti to, za delavstvo velevažno institucijo? Škandal, da se ni našlo za Inšpekcijo dela primernih prostorov. Vsaj

se vrše mnogokrat ravno na inšpekciji dela pogajanja in razprave, pri katerih sodeluje več oseb. Kam naj se vsi stisnejo v tisti baraki? Kdo se bo čudil, če bo pošlo uradnikom še tisto malce veselja do dela. — Ker pa smo že ravno pri tej nesrečni baraki, naj sprožimo še sledeče: v prvem nadstropju „v frčadi“ se nahajajo prostori falitne Ekonomske Orjune, torej: v državnem poslopju! Vprašamo velikega župana: kdo je oddal Orjuni te prostore v najem? Dalje: koliko znaša za te prostore najemnina? Dalje: Kako se obrestuje v to barako zazidana glavica: In: kaj je gospodu velikemu županu znano, da je bil denar, s katerim so sezidali barako, namenjen za gradnjo stanovanjskih hiš. Sedaj pa naj ima od tega Orjuna dobiček in svoje zavetje. Zahtevamo odgovora in pojasnila. Potem pa bomo tudi vprašali, kako pride Orjuna v Št. Petersko vojašnico.

Izid volitev v obrtno sodišče v Ljubljani. Po glasovih so dobile združene strokovne organizacije: v I. skupini: 715 glasov, v II. skupini: 250 glasov, v III. skupini: 121 glasov, v IV. skupini: 22 glasov.

Lista Jugoslovanske strokovne zveze (kler.) je dobila: v I. skupini: 590 glasov, v II.: — glasov (ni kandidirala), v III. skupini: — glasov (so volili demokratsko listo), v IV. skupini: 12 glasov.

Od ostalih skupin je kandidirala v III. in IV. skupini Zveza društev zasebnih nameščencev (skupina Urbančič) in so prejeli: v III. skupini: 49 glasov (skupno z JSZ), v IV. skupini: 21 glasov.

Zanimivo pri izidu teh volitev je zlasti to, da je lista razrednih/strokovnih organizacij dobila v III. skupini (nižji uradniki) 72 glasov več nego združena lista demokratov in klerikalcev.

Razno.

Delavcem, ki hočejo na Francosko. Da se profesionisti, industrijski, rudniški, poljski in šumski delavci, sploh vsi, ki iščejo dela v Franciji, izognejo nepotrebnim izdatkom za vožnjo v Ljubljano v svrhu vidiranja svojih potnih listov, naznanja francoski konzulat v Ljubljani, da mora imeti vsak interesent delovno pogodbo svojega bodočega delodajalca, katera mora biti potrjena od francoskega ministratva dela (Ministere du Travail ali Office Départemental de placement) za trgovske nameščence ali uslužbence sorodnih strok, profesioniste in industrijske delavce, od ministratva za poljedelstvo (Ministere de l'Agriculture; Service de la Main d'Ouvre agricole) pa za poljske in šumske delavce.

Žene ali družine uslužbencev in delavcev zgoraj omenjenih kategorij, katere se hočejo preseliti k svojcem v Francijo, morajo biti v posesti potrdila, s katerim delodajalec jamči, da sorodnik zadostno zasluži za vzdrževanje svojcev, ter da je udobno stanovanje za sprejem žene ali družine zagotovljeno. To potrdilo mora biti vidirano od župana (Maire) občine delodajalca ali policijskega komisarja (Commissaire de Police) ali od pokrajinskega glavarja (Préfet du département).

Brez omenjenih listin se vizumi za potovanje v Francijo zgoraj omenjenim kategorijam delavcev in njihovim svojcem v bodoče ne bodo izdajali.

Parasiti. „Privatni namještenik“ prinaša pod gornjim naslovom interesantno razsodbo sodišča v Kristjaniji: Berlinski list „Die Berliner Welt am Montag“ prinaša notice o rezultatu neke razprave v Kristjaniji. Ta je zelo zanimiva z ozirom na moralno dolžnost biti strokovno organiziran. Strokovni list tramvajskih uslužbencev je namreč napadel šestorico neorganiziranih tramvajcev in jih pri tem nazval s parasiti. Slednji so proti listu vložili tožbo radi žaljenja časti. Norveško sodišče je pa odobrilo stališče organiziranih tramvajcev in je vloženo tožbo zavrnilo s sledečo utemeljitvijo: Tožba se kot ne-utemeljena vrača s pripombo, da za ljudi, ki so nasprotniki organizacije, ki zastopa njihove interese, naziv „parasiti“ popolnoma odgovarja. „Privatni namještenik“ se vprašuje, v katerem stoletju bodo naši sodniki imeli tako naziranje o strokovnih organizacijah.

K temu dodajemo mi, da tudi lesnim delavcem ne bo škodovalo, če bodo o mnenju sodišča v Kristjaniji (Norveško) nekoliko razmišljali.

Stoletnica. Meseca septembra t.l. je preteklo ravno sto let, odkar je Francoz Chevreuil napravil prvo lojevo svečo. V današnji dobi petroleja, plina, elektrike, karbida itd. prihajajo sveče ob svojo veljavo, posebno se lojevih sveč sploh ne rabi več, toda pred sto leti je bila iznajdba sveče epohalnega pomena.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.